

TUDENG!!!

SESSI AJAL LOE AINULT MEIE LEHE!!!
AINULT MEIE LEHE INFORMATSIOON EI KOORMA
ND ÜLE!!!

AINULT MEIE LEHT TOOB SINU HINGELE RAHULDUST!!!
(MIDA ON ERITI VAJA ENNE EKSAMIT)

AINULT MEIE LEHE ABIL SA SAAVUTAD VAJALIKU
ÕTETE JA EMOTSIOONIDE TASAKAALU!!!
JA VEEL KORD: MEIE LEHT IGASSE TUPPA!

SESSIKROONIKA.

3. jaanuar. Kopli. Vaikus, ainult mõni üksik varjutooline
õignik, lootust täis näoga, jälitab Teda, Teda, Teda, Harjutus-
andide Läbiviijat.

3. jaanuar. Mustamäe. Sumin, dekanatide uste ees seisab
kõik saba, kõik ootavad tõendeid.

4. jaanuar. Mustamäe. Esimene ohver. Küsimus: Kursus?
astus: Esimene. K: Spikker? V: Ei, laiskus. K: Põhjus? V: In-
formatsiooni uputus. K: Ja edasi? V: Per aspera ad astra.

5. jaanuar. Mustamäe. Õhkkond just kui enne uputust või
aavärinat. Hääled värisevad, silmad on kustunud. Kõik on
stuses. Järsku kargab üks mees koridori. Ta laulab, naerab,
statab. Mass ründab küsimustega imega väljapääsenut.

ENDELE, KES ESMAKORDSELT EKSAMILE LÄHEVAD.

TOGEMUSI 8-ST PÖRUMISEST JA NENDE KLAARIMI- SEST JAGAB V.-A. POPPENHAGEN).

Ära pabista, kui eksamiruumi astud — räägitakse, et ka
õppejõul on hing olemas.

Proovi esimesena sisse trügida, võib-olla mõned konserva-
tiivsed eksamineerijad arvavad, et sa oled natuke õppinud.
Kui jääd spikriga vahele, astu kevadel musta maagia ringi.
Telepaatiat ära looda — see pole teaduse poolt kinnitatud.
Enne sessi või selle ajal proovi armuda — siis su armsa
vari saadab sind eksamil, nagu Athena saatis lahingusse
vapraid spartalasi.

Esimene eksam on nagu tüdruku esimene suudlus, järel-
eksam on nagu pulmaöö.

Õhtul enne eksamit ära mine kõrtsi — tee seda pärast
eksamit.

Enne eksamit jaluta Nõmme metsas ja jaga oma muresid
loodusega.

Eksamieelsel õhtul ole õnne täis — ega sa homme ei abi-
ellu; või et sa ei pea homme hambaarsti juurde minema;
või suitsetamist maha jätma; või 73 rbl. võlgu ära maksma;
või ämmale kodus terve päev abiliseks olema; või üksinda
kast õlut ära jooma etc.

Igal inimesel peab kindel eesmärk olema — mina sain jär-
jekindlalt läbi sellega, et pärast edukat sessi lubasin ise-
endale «Komeeti» minna.

Kui lähed kujutavat geometriat tegema ja kui sa oskad
kujutada kahte viiena, siis võid rahulik olla.

Kui eksamiruumi uktsel näed silti: LASCIATE OGMI SPE-
RANZA VOI CH'ENTRATE — ära tee katset seda tõlkima
hakata — sa minestad suurest hirmust.

Kõik oma mõtted pühenda San-Eksaminole, nagu hädas
mägilased palvetavale San-Bernardinole.

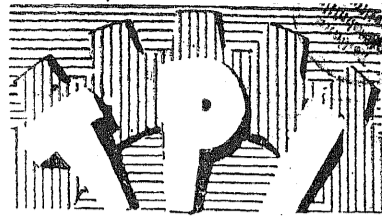
Kui pöru, siis meelelahutuseks võid laulda: «... võta mind
kaasa ja kaugele saarele vii...»

Ära looda «vana» konspektile — kõik huvitavad lehekül-
jed on juba ammu välja kistud.

Ja lõpuks:

Kui sa oled kõik selle hoolega läbi lugenud ja järeldused
teinud, siis tea, et sa ilmaaegu raiskasid kallist aega!

HEAD PÖRUMIST!

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

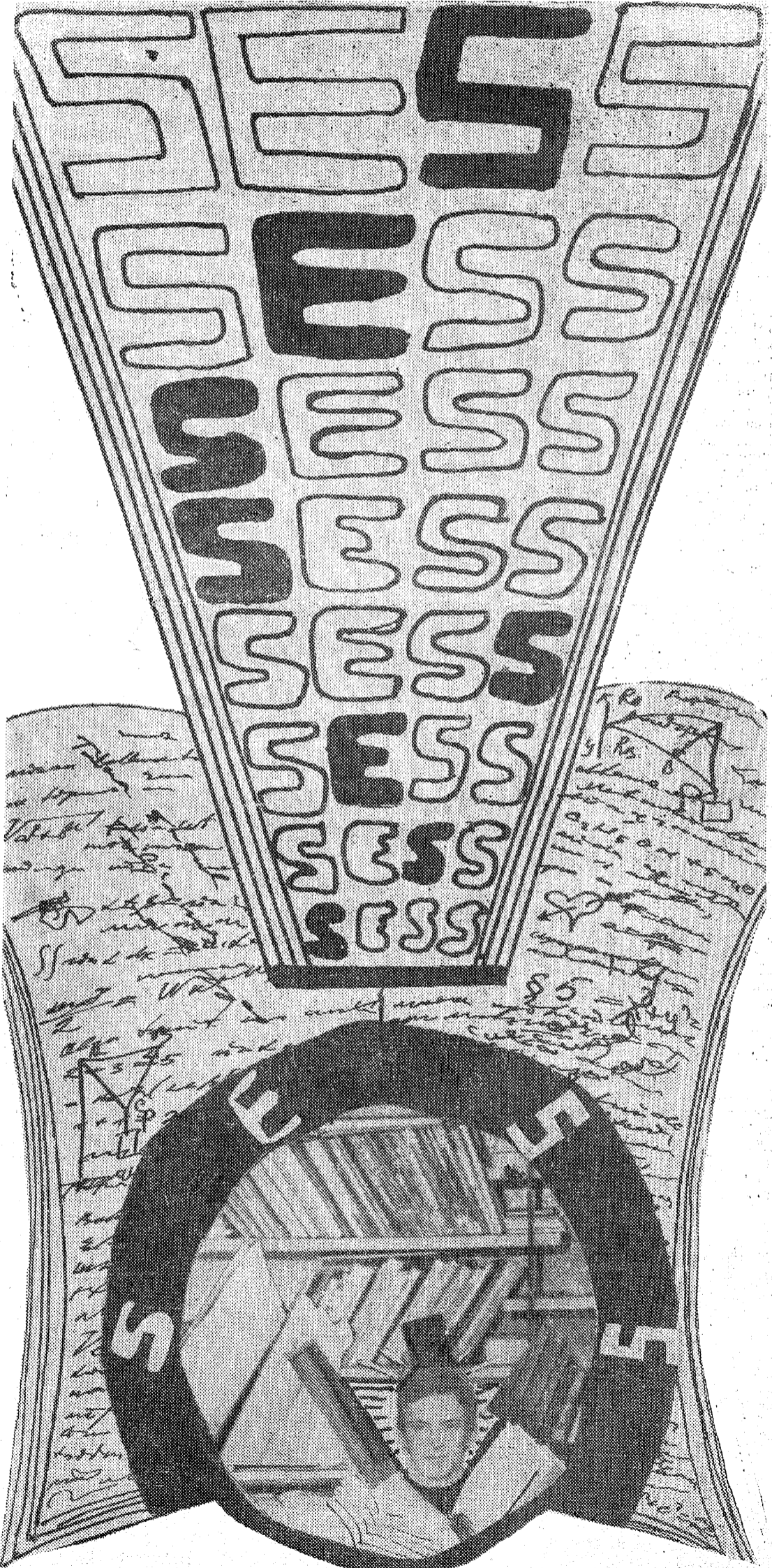
TALLINNA

POLÜTEHNIK

XXIII aastakäik TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI,
ELKNU KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄALEKANDJA

Nr. 1 (656)

Reedel, 7. jaanuaril 1972

NOORTE AUTORITE

+ NOORTE AUTORITE KOONDIS, EHK LÜHIDALT NAK, ON TEGUTSENUD JUBA ÜLE KÜMNE AASTA. + ENAMUS NAK-I RAHVAST ON ROHKESTI KIRJUTAV RAHVAS. + PARALLEELSELT ENESE AVALDAMISEGA PÜÜTAKSE ENNAST KA JÕUDUMÕÖDA HARIDA, JA SEDA VÕIMALIKULT MITMEKÜLGSELT. + NAK-I TÖÖ EI OLE MITTE ALATI KULGENUD TÕUSUJOOSES. + MÄÄRAYAKS ON OLNUD SEE, KUI PALJU VÕIMEKAID NOORI KOONDIS

SES KORRAGA KOOS ON JA ENAMGI VAHEST SELLEST, KES PARASJAGU KOONDISE JUHIKS ON. + KUIGI NAK PIDEVALT NOORENEB, PIDEVALT RAHVAST JUURDE VÕTAB, EI OLE TEMA LIHKESKOND PAISUNUD KUNAGI LIIGA SUUREKS. + SEST LAHKUVAD NEED, KES KUHUGI JUBA ON VÄLJA JÕUDNUD JA MUIDUGI KA NEED, KES POLE KUHUGI JÕUDNUD. + HILJAAEGU TÄIENES KOONDIS TAAS PALJUDE LOOTUSTANDVATE NOORTE KIRJAJENNAKARU

TÜDRUK, KELLELE PAKUTI PARIISI

Õhtu oli sügisene, pillavalt niiske. Õhku võis tunda vastu põski ja paljaid käsi. Udust ähmasid tuled ja tänava täielik tühjus olid imelikult rahustavad. Tänav oli pikk ja tüdruk sammus seda pidi. Mõlemat kätt olid majad ja puud, puud ja majad. Kõik nad ei olnud tähtsad. Tüdruk mõeldis keltast. Numbrilaud oli kollane.

«Varje ei ole, kui on nii udune. On vaid läikiv asfalt,» mõtles tüdruk. Ta vaatas veeloikudele tee veeres. «Tibutabki vihma,» mõtles tüdruk. «Kõik see tuleb vist hiljem. Hiljem ei saa sellest enam lahti.»

Ta proovis silmad kinni panna. Lähtiste silmadega nägi ta ikka sedasama. Nägi poissi ülal trepil ootavat, kui tüdruk all seisatanud oli. Seisatanud, sest tüdruk nägi end äkki aknas, trepikoja aknas peegeldumas. Tüdruk ei mõelnud ka siis õieti midagi. Ta ainult vaatas ennast aknast nagu peeglist. Jälle oli see veider tunne, et rohkem vaatab peegel teda, kui tema vaatab ennast. Nii seis tüdruk mõne hetke. Kumbki ei ütelnud ühtegi sõna, poiss aga seis ja ootas, ja ootas tüdruk ka. Siis läks poiss toakseni ja tüdruk õuekuksi. Maja kaugenes tüdrukust nagu laev kaugeneb kaist.

Tüdruk oli väsinud. Tal polnud mingit põhjust tõttamiseks. Laternate ja akende valgus laotus laukudena ta jalge ette.

Tänav oli täiesti tühi. Ainult tüdruku tasased sammud olid seal. Oli isegi kummaline, et kedagi tänaval ei olnud. Ning kui tüdruk selle üle mõtles, hakkas, seis tüdruk ees üks mees. Nii ootamatult, et ta poleks saanud isegi sooviväravast tulla. Täiesti tavaline mees. Natuke vana. Natuke morn, kui tibutab vihma. Tüdruk tahtis tasta mõõda, nagu ta mõõdas telefonipostidest või vahtratest, millel vihm ajuti rabises. Mees seis tüdrukul otse ees, vast pisut vanamoodne, kui hoolikalt silmitseda, peas tavaline kaabu, mantel pisut kortsunud. «Tere õhtust,» ütles mees ja võttis kaabu peast. Ta pea oli hall ja laterna all oli näha, et ta oli päris noor.

«Tere-tere,» pomises tüdruk. Pomises lõug maas ja tahtis edasi sammuda. Mees peatas ta. «Üks hetk, palun,» lausus ta peaaegu sosinal. Tüdruk jäi ükskõiksest seisuga ja vaatas meest umbes nagu maja või puud või kella numbrilauda. Tüdruk seis ja mõtles, et millest ta peaks küll mõtlema. Mees ei küsinud mõnd tänavat, ei küsinud kella või tikke nagu joodikud kombeks on. Mees vaatas ja õieti vaatas mees mitte tüdrukut vaid tüdruku silmi. Õhtu oli pehme ja see nagu angooravillane sall. Lõpuks küsis mees naljakalt tasta:

«Missuguse linna olete te valinud? Kuhu te lähete kõigepealt, taha ja alati, kui seda võimalust teile pakutakse?»

Tüdruk ei imestanudki peaaegu. Mehe hääli oli nii vabandav. Õhtu oli nii vaikne ja sambune. Vastamiseks polnud aega vaja. On õhtud, kus võib

hämmastamata vastata kõigile küsimustele. Pealegi oli tüdruk vastust alati teadnud. Sellest ajast saadik, kui selliseid veidraid mõtteid vahel pähe tuli. On ju linn, mida kõiki on meelitanud igatsema tuhandete raamatute ja lapsepõlve segaste unistuste kaudu. Igatsema nagu esimest armastust või midagi muud, asjadest, millega me saagi midagi peale hakata ei oska.

«Pariis,» vastas tüdruk. «Pariis,» vastas tüdruk. Ta kujutluste linn avanes ta ees jälle nii kaunina nagu sellest iganes kirjutatud on. Kaunina, nagu ta iganes kaugelolija ette oli toodud.

Mees noogutas pikkarnööda ja rahulolevalt. Mees teadis seda. «Me peame hakkama minema,» ütles mees.

Tüdruk viipas nagu lahkumiseks ja astus mõned sammud. Mees haaras tüdrukul varrukast ja kordas: «Me peame hakkama minema. Kord peab ju hakkama minema, kui sinna tõesti on soovitud minna.»

Tüdruk võpatas üllatusest või pahameelest ja vaatas meest. Tal olid rahulikult heledad tüdruksilmad. Kõik oodatu tuleb ootamatult. Tüdruk teadis nüüd. Oli udune õhtu ja see mees oli võlur. Võlur, kes pakus Pariisi, nagu pakutakse kõike muud, mida võluritel kombeks on pakkuda. Kohe võis ta alustada sõitu linn, mida ta teadis end igavesti igatsema jäävat. Võis alustada sõitu linn, kuhu ta kartis, et iial ei jõua. (Või siis kui ta on liiga vana ja liiga kaua oodanud, et seda tõelise kingitusena vastu võtta.)

Tüdruk astus veidi eemale ja püüdis mitte teada. See ei võinud olla, veenis ta end. Tüdruk proovis end näpistada igaks juhuks. Õhtu jäi samaks. «Louxembourg'i aias on rohi talvelgi õrnroheline,» meenus tüdruk. Mõttes kükitas ta maha ja katsus käega seda rohtu. Siis vaatas ta vilksamisi meest. «Ta peab mind mõneks linnukeseks,» sõnas tüdruk enesele, püüdes uskuda, et see ongi nii. «Vähemalt leidis ta minus midagi imelikku,» mõtles ta, tõmmates pihuga läbi juuste ja tundes, et võlurite vastu peab end mõne kaine oletusega kindlustama. Tüdruk kujutles end kõrvaltvaates. Nii püüdis ta end kujutleda siis, kui poisikesed teda lumepallidega loopisid või purjus noorukid ebaviisakaid meelitusi hõikasid. Siis otsis tüdruk endalt puudusi, mis la-

Rutt PÕLD

nutasid teda daamist, kellele midagi seesugust ei öelda.

«Ta on hull,» sundis tüdruk end sedasi oletama. «Kindlasti on ta hull. Nii on kõik selge.» Ning ta limpsis keelele vihmapiisku, mis otse huultele olid langenud ja oli suureks kimbatusest, sest võlureid ei tohi ju olemas olla.

Ta vastas seisid mees. Mees teadis kõik, mida tüdruk mõtles. Mehe teadmine ärritas tüdrukut. Tüdruk ohkas.

«Iga oodatud hetke eest maksame me tuhande vastupidisega,» mõtles tüdruk. «Kõige vähem jõuame me võtta seda, mida kõige enam ihkame.» Selle mõttega tundis tüdruk end küllalt tugevana mehe vastu. Ta tahtis veidike kõhelda.

«On see tõsi?» küsis tüdruk. «Kellele seda pakutakse, teab, et see on tõsi.»

«Ometi pole see võimalik.» «Kui keegi ta valib, on ta võimalik.»

«Kui see on tõsi ja võimalik, siis ei ole ta seesama, mida taheti,» kinnitas tüdruk, «sest mina tahtsin võimatut.»

«Mida kord taheti, jääb sellele vaid võtmiseks.»

«Ei saa ju midagi saada nii, et ta jääks muutmatuks.»

«See, kes valib, peab jääma endiseks,» vastas mees.

Tüdruk raputas pead. «Ma olen selline, nagu ma olen.»

Aga mees kordas: «Ma olen selline, nagu ma olen. Tuleb vaid kahetseda, et keegi ei ole selline nagu ma olen.»

«Kuidas,» sosistas tüdruk, «kuidas saab sellise linna?»

«Peab lihtsalt vastu võtma. Peab lihtsalt hakkama minema, kui on selge, et on selline soov.»

Tüdruk vaatas ringi. Nad olid vaid kahekesi. Tüdrukusse aina voolasid mälestused. Tüdruk oli aina uskunud, et läheb ära kaugemale. Tüdruk oli alati uskunud, et võtab vastu kõik uue, mida saatus talle toob. Ta nägi end astumas võrasse vette. Ta nägi võõrast kuud läbi võõraste puude. Ta nägi võõraid jälgi võõrail kividel. Nii noorena mäletas end tüdruk. Nii noorena, kui kõike seda kujutletakse. Ta mäletas end isegi noorena, et oli aias, mil uskus, et oleks vaid tema olnud Wertheri, olnud Fausti, olnud ükskõik kelle kõrval Charlotte, Gretheni, ükskõik kelle asemel...

Tüdruk kummardus võtma üht vahtralehte. Nüüd mängis ta, et on väga vana ja miski pole talle enam uus.

Oli septembriõhtu. Linn nagu linn. Maakera nagu maakera. Tüdruk mõtles siis muule. Hotellisiltidele kohvri, kleitidele, peenele pesule, lõhnaõlile. Soengutele, veinidele, varieteedele, õöle. Mona Lisa naeratuselle ja Seine'ile ja sellele, et kas Pariisi linnukesed ja Pariisi hullud on nagu linnukesed ja nagu hullud kõigis teistes linnades või on nad erinevad.

Läbi tüdruku silmade tulid kõik ta kujutletud päevad. Läbi tüdruku silmade tulid kõik olud päevad. Ta nägi jälle seda tänavat nagu tol õhtul. Tol õhtul, kui nad läksid käest kinni poisiga, kelle juurest ta ära oli tulnud. Ta nägi puid tänavas ääres kokkupandud pihkudena enda üle sulguvat. Nii nägi tüdruk seda tänavat koos poisiga. Tänav sai oma varjamise tüdruku armastusest. Tüdruk ei teadnud veel, et ta jääb poisi juurde. Tüdruk ei teadnud veel, et ta oli juba otsustanud. Nad olid veel muretud. Nad olid veel mõõdakäjad. Neid rõõmustas poisi tuba. Neid rõõ-

mustas akna avamine. Neid rõõmustas akna sulgemine. Nad armastasid kõige enam seda ootust. Nad pikendasid selle ootuse lõputuste lõputusteni. See oli ikka liiga lühikene. Tüdruk lamas diivanil, kirjul vaibal. Ta ütles käes oli sigaret, teine oli pea all. Poisi kukal oli tüdruku poole. Tüdruku pilk ei lahkunud sellelt kukalt. Tüdruk oli üleni valus mõtetest sellele poisile. Poiss lähenes. See oli ootuse täius.

Pärast lõppu oli hommik. Ta oli täiesti selle poisi ja see poiss oli tema oma. Kauaks, sama kauaks kui igavesti. Ta võis silutada poisi pead, kui tahtis. Võis istuda poisi sülele. Võis tuua oma asjad poisi juurde ja siia jääda. Võis kohtuda igapäev. Võis kohtuda kord nädalas. See polnud ju enam seesama poiss. Tüdruk võis kõike, mida oli osanud tahta. Ta võis ära minna. Nagunii ei saa kunagi keegi olla talle lähedasem. Vaid sellele poisile võis ta rääkida oma armastusest. Sõnu polnud küll vaja. Sõnu oli vaid nii kummaline ja üllatav häädada. See poiss — ainus, kes polnud mõõdakäia.

Tüdruk tuli ära ja võib-olla olid tal pisarad silmis. Nii seis ta tänaval ja ei teadnud, milleks ta olemas oli. Louxembourg'i aias kohtus kord Marius Cosette'iga. Louxembourg'i aias kohtus tüdruk kujutluses oma kujutletuga. Jardin du Louxembourg. Jardin des Tuileries. Arc de Triomphe. Paris est non, comme on saint dans la vieille ile de la Cite.

Õhtu nagu õhtu. Linn nagu linn.

«Me peame hakkama minema, kui päike tõuseb,» ütles mees.

«Ei saa ju lõplikult valida,» vastas tüdruk.

«Kes on valinud, see saab jälle valida.»

«Ainult see, kes jääb lõpuni valiku ette, saab lõpuni valida,» kordas tüdruk.

«Vaid see, kes suudab valida, on vaba, et uuesti valida. Kes ei vali, on valinud, et ta on mängust välja lülitatud.»

Tüdruk raputas pead. Tüdruk reisis edasi. Asfaldilt helkis tulesid ja vahtralehti. Mees tüdrukust vastas aga teadis kõik.

«Kellele pakuti seda ja kes ei võta seda vastu, jätab ilma ka kõik teised ja seda ei saa enam kellelegi pakkuda,» ütles mees.

Tüdruk pani kannatades käed silmade ette. Ja siis järsku tundis tüdruk, et ta on valmis. Ta tahtis ulatada käe. Nüüd oli ta oodanud. Kuid tänav oli tühi. Mees ei olnud ja keegi ei puudutanud tüdruku kätt. Nüüd kui tüdruk sõandas, nüüd, kui ta oli seda väärt. Udu helenes. Tänav sirutas pikemaks. Tüdruk oli üks. Nüüd võib ta uskuda, et iial ei sõida sellesse linna.

Tüdruk sammus edasi. Talle meenus laul ühest Piafi plaadilt. «Je n'oublirai jamais — ma ei unusta kunagi,» ümises tüdruk, «comment on s'aimait — kuidas me teineteist armastasime. Je n'oublirai jamais, ümises tüdruk ja võpatas, «comment on s'aimait. Toute la nuit, tous les jours la belle histoire d'amour.»

Tüdruk tõmbas end kõssi, sest sügis on siiski jahe. Ta märkas, et ta jalad olid märjaks saanud.

Kaia RUTH

Meie ei tahagi varjata endast ühtegi viga, põlgame neid, kes ütlevad «motsu», kohates siga. Taskud täis kortsus sõidupileteid vanu, tormame naerdes uute radade manu.

Meie ees seisavad uduna «mida?», «milleks?» ja «millaal?». Jumal ja Kurat kõnnivad kõrvuti kõikuval sillal. Mõtted, ideed on alles pehmed kui vaha, mida saab muuta, ent see polegi paha.

Tuuled me templile seinteks, taevast on sinine katus, olemata on alles enese lumine matus. Naerame siis, kui selleks polegi a'ust, naerame siis, kui ise nutta võiks valust.

Võtmata tõsise dogmana ühtki jaatust või eitust, lapselik-õhinal mängime tuntud paikades peitust, murdes mõtteski lahti lukud ja tabad, püüdes mõtteski olla siirad ja vabad.

2

K O O N D I S

MASKID

Ära vaata mu nägu
ära vaata mu keha
see kõik on maskiks
end peidan ta taha

Kui sirutad käed
vaid puudutad õhku
olen viirastus
mõtetest kantud

Ära vaata mu silmi
neid ilmsi ei ole
säravad pilgud
on kunstlikust tulest

Puhuda hingust
suri ja näkku
vaimuna läheb
uus maailm taas käiku

Ära vaata mu nägu
ära vaata mu keha
lõputus ahelas
sulanud vaha

uus veerand on käes
pea tõstan ma mullast
joovastun jälle
teeskluuse hurmast

Ära vaata mind üldse
ma olen eikeegi
peeglitest saanud
on kõverpeeglid

Nuttev mask
tihti varjamas naeru
õiget nägu
me näha ei vaevu.

ANNE SIMBERG

Tundmatu

koera

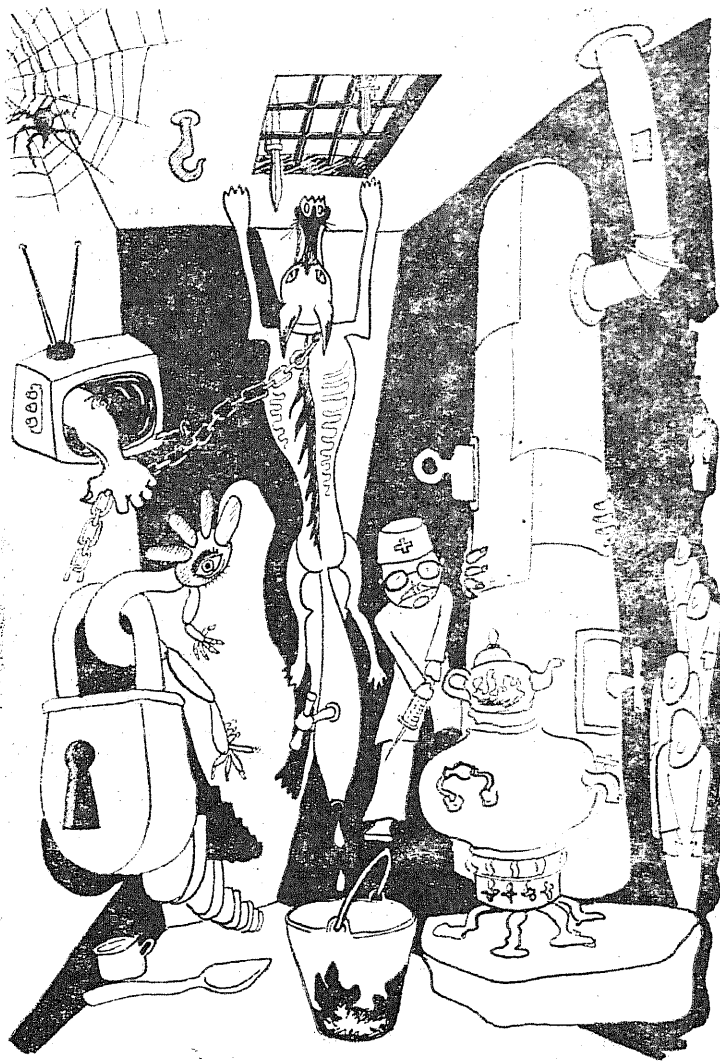
päevikust

H. ALEHODZINI

TEEMAL

JOONISTANUD

A. ROOMERE

TPI VAHEL RÄÄGI- TAKSE, ET...

...külas olid Soome tu-
dengid Olli Ravela, Kirsti
Millumäki, Reijo Rinne,
Hellevi Majander. Külali-
sed tutvusid meie kodulin-
naga, mis jättis neile hea
mulje, meie kooliga, veetsid
aega pedagoogide nääri-
peol ning olid TPEDI kom-
somolikomitees vastuvõtul,
kus kohvitassi taga toimus
arvamuste vahetamine ning
vastastikune vestlus. Õhtu
kulges kahepoolse mõist-
mise õhkkonnas.

PRESSIKLUBI LOOMIN-
GULINE SÜMPOOSION
TOIMUB 7. VEEBRUARIL
KELL 18.00 TOIMETUSES
PRESIDENT

... kuulutati välja fotokon-
kurss «NSVL-50» Ees-
märk — valgustada nõuko-
gude tegelikkust. Auhin-
nad — Leedu fotoseltsi ja
Vilniuse RÜ Grand-Prix,
ja lisaks 2×60 rbl., 5×40
rbl., 5×20 rbl.

Tähtaeg ja aadress: Leedu
NSV, Vilnius, Universi-
teto 3, üliõpilaste ameti-
ühingukomitee. Tehnilised
tingimused: must-valged
pildid, 30×40+koopia 18×24
kataloogi. Ära märkida pil-
di nimetus, kodu-aadress,
nimi, perekonnanimi ja
kool.

ALDO ROOMERE

L Õ P P

Üks mõte,
haavatud
ja verest nõretav
teel üle
värsketküntud aju-
põllu —

võlts võte,
alatu,
kuid tõde suretav,
laip süles,
astub isatallu.
On tardund
kolde suits
ja seinte
hääbuv hallus.
On külmund leek

ja pimeduselirik
lahti rullub.
Ma omas toas
seisan
nagu võõras
ja näen,
kuis ajaosut
ennast
tagurpidi pöörab.
On tuleroaks
langend pajupõõsas
ja pime

koerakutsik
surnud pükselõõsas.
Ükskõiksusesse
lembesõna
kuivalt kaob
ja väiksest vaost
mõttes
tekib hügelkaos.
On hilja —
taob kolbas
mingi tüütu vasar.
On hilja —

tundetult
vahetusid osad.

Valla pääses varing.
Haavatuid ei kantud ära.
Paar õnnelikku ellu jääd.
Ja teised surid. Vara.
On ilges irves
krampi jäänud suu,
sest tahtis öelda,

mis on ütlemata jäänud
Üks poodud Mõte
ripub ohvripuus,
ta tõmbas oksa see,
kes oli loonud.
Ja ahne saakalitepari
kel õieli on koonud,
siin troppis koos,
neid vere lõhn on ligi
toonud
Võib raisakulle näha
kõrgel pilvevoos —
siin Vana Maailm
on end üles poond.

Me olime lõpuks kinos

Kui saal oli pimenenud, süü-
tas mees minu paremal käel
taskulambi ja hakkas ajalehte
lugema, millest ma nägin, et
see on üleilne. Ringvaate lõpu-
poole müksasin ma talle külge
ja küsisin, kas seda toimingut
teisele kellaaajale edasi liikata ei
saa.

«Ei saa,» vastas mees reso-
luutselt. «Mujal ei ole nii pime.»

«Kui pime?»

«Et taskulambi põletamisel
mõte oleks.»

«On teil siis vaja teda pide-
valt põletada?»

«On küll.» Ja lisas siis viha-
selt: «Pealegi, mis see teise
puutub?! Põletan ma ju oma-
enese taskulampi omaenese pa-
tareidega! Ja ma ei juhi valgust
ekraanile, et see kedagi võiks
filmivaatamisel eksitada! Tegel-
ge oma asjadega!»

Tegelesin mõnda aega oma
asjadega ja küsisin siis:

«Andke andeks, et ma veel-
kord segan, aga meil fotolabo-
ris on pimik. Uskuge mind, seal
on vähemalt sama pime kui siin.
kui mitte pimedam.»

«Ja mis peaks see mulle kor-
da minema?» küsis mees ärrit-
tatult.

«Ee... ee... ma mõtlesin,
et... võib olla tahate seal luge-
mist jätkata... võtmed on mi-
nu käes...»

«No kuulge, kui kaua ma siis
teie meelest ühte lehte loen?
Usun, et saan ta juba esimese
seeria ajal otsa.»

Mõistsin, et olin liiga kaugele
läänud.

Selja tagant koputati:
«Te olete lõpuks ikkagi ki-
nos,» tuletati meile meelde.

Ringvaade oli lõppenud ja
filmi pealkirjad samuti. Näida-
ti unistavat paari järvekaldal
ja mõnd prožektorite poolt ära-
ehmatatud luike, kes sama jär-
ve kohal paaniliselt tiibu rapu-
tasid.

«Kuulge,» ütlesin naabrile
«mind see siiski segab. Ei lase
süveneda.»

«Mis teil siin süveneda on!
Mina vaatan seda filmi juba
viies kord, ja iialgi pole keegi

palunud süveneda. Oleks see
siis veel mõni bilanss või välis-
uudised! Mul näiteks on astma
ja bronhiit, aga ma ei vingu,
ega tule teile nimetatud tööka
nina alla hõõruma.»

Samas murdis ta enesekind-
lalt lehe täies ulatuses lahti ja
asus järgneva jutuga kallale.

Siis mul tuligi see loll idee
sigar süüdata ja talle suitsu
näkku puhuma hakata. Igatahes
ta ei valetanud: tal oli tõepoo-
lest astma ja bronhiit, vähemalt
üks neist.

«Mis see siis olgu!» sisistas ta.
«Ei oska mulle humaansele teel
oma vaateid selgitada ja kuku-

te seepärast sigadusi tegema!
Trahvi maksate teie, mitte
mina.»

Trahvi maksin tõesti mina. Ja
ka filmi vaatas meist kahest lõ-
puni ainult üks — tema, aru-
saadavalt. Kui ma rahva mõ-
nituste ja kahe patrulli saatei
saalist lahkusin, keeras ta põlg-
lik-tasakaalukalt lehte ja süve-
nes surmakuulutustesse. Võib-
olla otsis ta sealt oma ohvreid?

ANN MUST

**POU-
TEHNIK** 3

Reedel, 7. jaanuaril 1972
Nr. 1 (656)

29. augustil 1961. a. esitas Keila rajooni Turba keskkooli õpetaja Oskar Kulderknupp avalduse TPI rektorile tölevõtmiseks kehalise kasvatuse kateedri assistendi kohale. Kateedri juhataja resolutsioon kõlas: «On sobiv kandidaat raskejõustiku erialal».

Nii saigi meie juubilarist tipikas! Kümne aasta jooksul on see Kernu kandi mees (sündinud 1. jaanuaril 1922 Metsanurga külas, Kasetuka talus) pannud instituudi raskejõustikule kindlat jalad alla.

Enne seda oli jõudnud olla Nõukogude Armees autjuhiiks. Siis leidis mahti Jämeda Põllumajanduse Tehnikumi agronoomi diplomiks (1947). Sport tõmbas rohkem! 1949. a. lõpetab juubilar Tallinna Kehakultuuri Tehnikumi ja asub esimesele töökohale kehakultuuri alal — spordiühingusse «Jõud» treener-instruktorina. Töö kõrvalt alustab õpinguid Leningradi Lesgafti nim. kehakultuuri instituudi kaugõppeosakonnas Tartu õppepunktis. Tartu Riikliku Ülikooli diplom saab juubilar kätte 1954. a. Ta jäetakse tööle TRÜ vehklemise ja poksi kateedrisse õppejõuna.

Esimesed loominguised võidud tšestepordi õpetamisel — Elmo Simson täidab esimesena meie vabariigis meistersportlase normi! Onnesoovid, käesurumised nii õpilasele kui treenerile.

Kõik läheb hästi, hoog on sees!... Kuid... on aeg mõelda ka oma perekonnale, oma kodule. Kodukant kutsus — 1958. a. on Oskar Kulderknupp juba Keila rajooni Turba keskkooli kehalise kasvatuse õpetaja. Kohe on näha, et peremees tuli majja, sest peagi on sport siin au sees. Paari aastaga muutus kool üheks paremaks meie vabariigis. Siia tullakse vaatama ja õppima, kuidas tuleb läbi viia kehakultuuri ja sporti.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi autasustab 27. septembril 1960. a. Oskar Kulderknupp noorsoo eeskujuliku kommunistliku kasvatuse eest aukirjaga.

Vahepeal jõudis ta oma majale Keilas ka sarikad peale panna... Jälle koondusid mõtted raskejõustikule, tõstekangile — kui õige prooviks tõselt seda treeneri ametit...

- * 29. august 1961: assistent TPI-s
- * 30. mai 1966: vanemõpetaja
- * 1966. a.: valmib TPI tõstesaal (parimaid Tallinnas)
- * 1967. a.: omistatakse üleliidulise kategooria kohtuniku nimetus tšestepordis
- * TPI tõstemeeskond võidab seitsmel aastal esikoha kõrgemate koolide tšestepordi meistrivõistlustel
- * Lõpetab keelte kooli ja sooritab kõik kandidaadi-minimumi eksamid
- * Üliõpilased H. Kalmus, M. Unger, K. Utsar täidavad tšestepordis meistersportlase normi
- * 1971: Üliõpilane Rein Jõgila tõstab esimese Eesti NSV üliõpilase 500 kg!
- * 1. jaanuar 1972: Oskar Kulderknupp esitab kaitsmiseks väitekirja «Eesti NSV tšestepordi treeningumetoodika arengu mõjust võistlustulemustele».

Nii on see mees saanud raskejõustikuga sina-sõpradeks, ning truudust talle enam ei murra kunagi.

Palju õnne!

KOLLEEGID.

Ootamatult jõudis juubeli künnisele teoreetilise mehaanika kateedri vanemõpetaja Heino Relvik. Juubilar sündis 9. jaanuaril 1922. a. Paide linnas.

Kui Heino oli alles 12-aastane, suri tema ema ja aasta pärast isa. Alates sellest ajast pidi ta ise enda eest väljas olema. Teenis selleks, et õppida. Ja ameteid on pidanud Heino Relvik palju. Neist võiks nimetada järgmisi: konduktor autobussil, roolimees kalalaeval, konstruktor (kirjaklambriautomaat), algklasside õpetaja jne. Õpetanud on juubilar vast kõige rohkem küll laulmist, saksa ja inglise keelt, üle kümne aasta matemaatikat, muidugi teoreetilist mehaanikat. Meeleldi õpetab Heino Relvik nüüdki üliõpilasi, kui ka tema poole pöörduvaid õppejõude ja õpetab hästi, selgelt ja arusaadavalt. Ja Heino Relviku käest on, mida küsida. Tema huvialadeks on eelkõige keeled (soome, rootsi, esperanto jne.), matemaatika, matkamine, milles tal on I spordijärk. Läbi

on matkatud jalgsi ja jalgrattal nii Pääsküla ümbrus kui Peipsi mõlemad kaldad, Valdai kõrgendik, Seligeri järv, Leedu ja Lätimaa jt. paigad. Juuresoleval pildil näeme juubilari Leedu jalgrattamatkal, kus ta uurib leitud tohutut «vähemalt mammuti» konti.

Heino Relvik oli «Masinaehitaja käsiraamatu» tehniline toimetaja ja tänu tema pingutustele on ilmunud S. Targi «Teoreetilise mehaanika» eestikeelne tõlge.

Üliõpilased tunnevad Heino Relvikut hinnatava lektori ja nõudliku õppejõuna. Kateedri liikmed tunnevad juubilari hea metoodikuna, mitme uuenduse algatajana, huvitava vestluskaslasena.

Soovime juubilarile palju indu ja jõudu lähemaks ja kaugemaks tulevikuks.

KOLLEEGID

ÜLIÕPILANE!

KUI SA LOED «SIRPI JA VASARAT» JA «NÕUKOGUDE ÕPETAJAT», SIIS SA TEAD, KUI EI LOE, SIIS EI TEA. AGA ET EKSA MIL EBAMEELDIVUSI EI TEKIKS, SIIS LOE MEIE LEHES PROF. L. JURGENSONI.

Kunas SOE ja kunas SOOJUS?

«Nimisõnad soe ja külm määravad konkreetset aktiivset sisu, soojus ja külmus... omadust, olukorda.» Nii seletas akadeemik J. V. Veski juba 1936. aastal. Selle seisukohaga on nüüd ühinenud T. A. Ametkondadevaheline Terminoloogiamisjon, Emakeele Seltsi keeletoimkond ja ENSV Haridusministeeriumi füüsika ainekomisjon. Vaatleme seepärast alljärgnevas, kunas on õige öelda soe ja kunas soojus.

Üldine lihtne reegel, et tuleb toimida samuti kui sõnade sool ja soolsus puhul, on õige, kuid kahjuks ebapiisav. Põhjuseks on asjaolu, et soolsusel on vaid üks selge tähendus, soojusel aga selle senise koolifüüsika- ja osalt ka olmekeele tavalis on tähendusi vähemalt pool tosinat. Selguse puudus sõnas pidi paratamatult mõjutama ka selgust mõistes. Toome näiteid koolifüüsika õpikutest.

1. «Füüsika Üldkursus» J. Lang ja t. ERK 1959, lk. 417, 418. «Soojus nagu töögi ei kujuta endast mingit varu... vaid protsessi — keha siseenergia ülekandumist ühelt kehalt teisele.» Soojus tähendab siin protsessi. Oigem ja täpsem oleks öelda soojavool. «Soojus, nagu töögi, pole mingi varu... vaid protsess — keha siseenergia ülekandumine ühelt kehalt teisele.»

2. Samas. «...töö ja soojus on energia ühelt kehalt teisele ülekandumise vormid.»

Soojus tähendab siin vormi. Oigem oleks siingi öelda soojavool. «...töö ja soojavool on energia ühelt kehalt teisele ülekandumise vormid.»

3. Samas lk. 449. «...sulamissoojuse all mõistame soojushulka kalorites...» Soojus tähendab selles lauses hulka — soojahulka.

4. Samas lk. 331. «...temperatuur ehk soojusaste...»

Siin tähendab soojus temperatuuri, s. e. intensiivsust, olu-

korda. Temperatuuri tähenduses esineb soojus väga sageli ka arstide ja olmekeeles väljendites nagu veesoojus, ihusoojus jne.

5. Pjorõskin. Füüsika 6. kl. ERK 1954, lk. 137.

«Kui keegi seisab meie ja heledasti põleva lõkke vahel, siis ei tunne meie lõkke soojust.»

Soojust tähendab siin omadust. Juhtumil kui on mõeldud elavale organismile mõnusat ja soodsat termilist okorda, s. o. olukorda, mis asetseb palavuse ja jaheduse (või leiguse) vahepeal, siis on sõna soojus siin kasutatud õiges tähenduses. Kui aga lõkke soojakiirgus mõjub meile koormavalt ja ebamugavalt, siis tuleks öelda «ei tunne lõkke kuumust (või palavust)».

6. Samas lk. 161. «...mehaaniline energia muundub soojuseks.»

Sõnaga soojus on siin mõeldud energiat, soojaenergiat.

Järeldus. Seega siis, kus varemalt koolifüüsika keele mõjul esines ainult üks sõna soojus mitmes eri tähenduses — tähistades protsessi, vormi, hulka, omadust, olukorda ja energiat — tuleb nüüd väljendada täpsemalt. Tuleb öelda selgelt, mida mõtleme: kas soojavoolu, soojahulka, soojaenergiat, temperatuuri, kuumust, palavust või soojust.

Vajaduse kohaselt tuleb kasutada muidki termilist olukorda tähistavaid sõnu nagu leigus, jahedus jne. Sõna soojus, nagu mainitud, tähendab olukorda Soojaverelise organismi puhul jaheduse ja palavuse vahel. vastab see kehas toodetava ja kehast väljuva soojahulga tasakaalu olukorrale, ilma et tarvis oleks pingutada termoregulatsiooni mehhanismi. Kui ülekaalus on soojakadu ja termoregulatsiooni mehhanism on sunnitud soojakadu piirama, tajub organism jahedust — ja vastupidi, kui ülekaalus on soojatoodang ja organismil on raskusi liigest soojahulgast vabanemisega, tekib palavuse taj. Soo-

javerelise organismi seisukohalt oleneb soojus väga paljudest teguritest: sooja toodangust (tehtavast füüsilisest tööst), rõivastusest, soojakiirgusest (seina-pindade temperatuurist, päikesest), õhu niiskusest, liikumise kiirusest ja temperatuurist. Olgu rõhutatud, et õhu temperatuur on siin ainult üks tegureid ja mitte alati olulisim.

Omas ülmas tarkuses meie rahvale ei samastagi seepärast soojusolukorda mingi temperatuuriga, öeldes kraad külma või sooja, mitte aga soojust. Mõeldud on siin teatavasti külmaainet ja soojaainet. Kui siin otsida viga, siis on see soojaaine ühiku nimetus — kraad ehk pügal. Sellega oldi aga harjunud: nii viljahulka salves kui veehulka veskijärves mõeldeti ju pügalatega (viljasalve või veskitammil postile raiutud joostega). Seega siis — kraad sooja, mitte soojust.

Lausenäiteid. 1. «Füüsika I» Putilov. ERK 1964. lk. 302.

«Kui ei ole soojuse ülekande protsessi, siis ei saa juttu olla soojusest.»

Soojuse ülekande protsess on soojavool, seega on siin mõeldud energiat. Meenutame, et voolu puhul on ikka tegemist energiaga: vee energia puhul voolavad vee molekulid, elektrienergia puhul — elektronid ja soojaenergia puhul — foononid footonid ja elektronid. Ülaltoodud lause õige sõnastus oleks seega: «kui ei ole soojavoolu, siis ei saa juttu olla soojaenergiast.»

2. Samas. «...tööhulk ja soojushulk kujutavad endast kahes ainuvõimalikus vormis — töö ja soojuse vormis ülekanduva energia mõõtu.» Õige sõnastus on siin ilmselt: «Tööhulk ja soojahulk on kahes ainuvõimalikus vormis — töö ja soojavoolu vormis ülekanduva energia mõõdud.»

(Lõpp järgmises numbris.)

NALJAAKADEEMIA

TEIEGA VESTLEB CYBENEMATICA PROFESSOR JONATHAN RICARDO. TEMA JUTUST SELGUS, ET...

...inimese pea on nagu plekipott, milles veerleb mõte nagu tatrangu pudru kera. Vimasel ajal on teaduse poolt kindlaks tehtud, et TPI tehnokraatiline kallakuga tudengil püüab mõte stabiilses olekus länu kolmele mutrile. Suurtest jõupingutustest eksamisesiooni pericodil mutrikesed lödvenevad (Sim-

kitajateks olid nn. alukohtlipisikud. Kuid kahjuks õpilaste suure väljalangevuse ning finantside piiratuse tõttu suur novaatorlik uurimistöö on tänapäeval ajutiselt katkestatud. TPI tudengid! Tule uurima Simbergi efekti!

...et lauset: «...rääkida auk pähe» kreeka keeles nimetatakse sofistiksaks, st. oskust veenda inimest, et must on valge ja valge must. Mõned tudengid kasutavad seda võtet eksamil.

Vast. toimetaja kt. V. VOLT

bergi efekt). Tekib tugev peavalu. Ravi hilinedes võib see edasi areneda krooniliseks lolluseks. Esmaabimeetmed Simbergi efekt oli avastatud 1952. aastal S. D. Annee poolt. Järjekindlate eneseohverduste tulemusena S. D Annee jõudis selgusele, et siis samaväärseteks haiguse te-

«Таллинский политехнический». Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Õhiselt», Tallinn. Pikk t. 40/42.

MB-01804 Tellimise nr. 27